

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

Selekcijsko tekmovanje s področja zgodovine za učenke in učence 8. in 9. razreda osnovne šole

OD RAZPADA RIMSKEGA IMPERIJA DO NASTANKA KNEŽEVIN ALPSKIH SLOVANOV

ŠOLSKO TEKMOVANJE

2022/2023

Datum: 6. 12. 2022

Ime in priimek ali šifra:

Razred:

Naloga	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
Možno št. točk	5	3	4	3	6	4	5	3	7	5	5
Doseženo št. točk											

Draga tekmovalka, dragi tekmovalec!

V pripravi na letošnje šolsko tekmovanje s področja zgodovine si poglobil/poglobila in razširil/razširila znanje o dogajanju na slovenskem ozemlju od razpada rimskega imperija do nastanka slovanskih kneževin.

Naloge v pisnem preizkusu znanja pozorno preberi, razmisli in jih reši.

Piši z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom. Če se zmotiš, odgovor prečrtaj in napiši na novo.

Pisni preizkus znanja obsega 11 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežeš, je 50.

Čas reševanja je 60 minut.

Želimo ti veliko uspeha.

Državna tekmovalna komisija

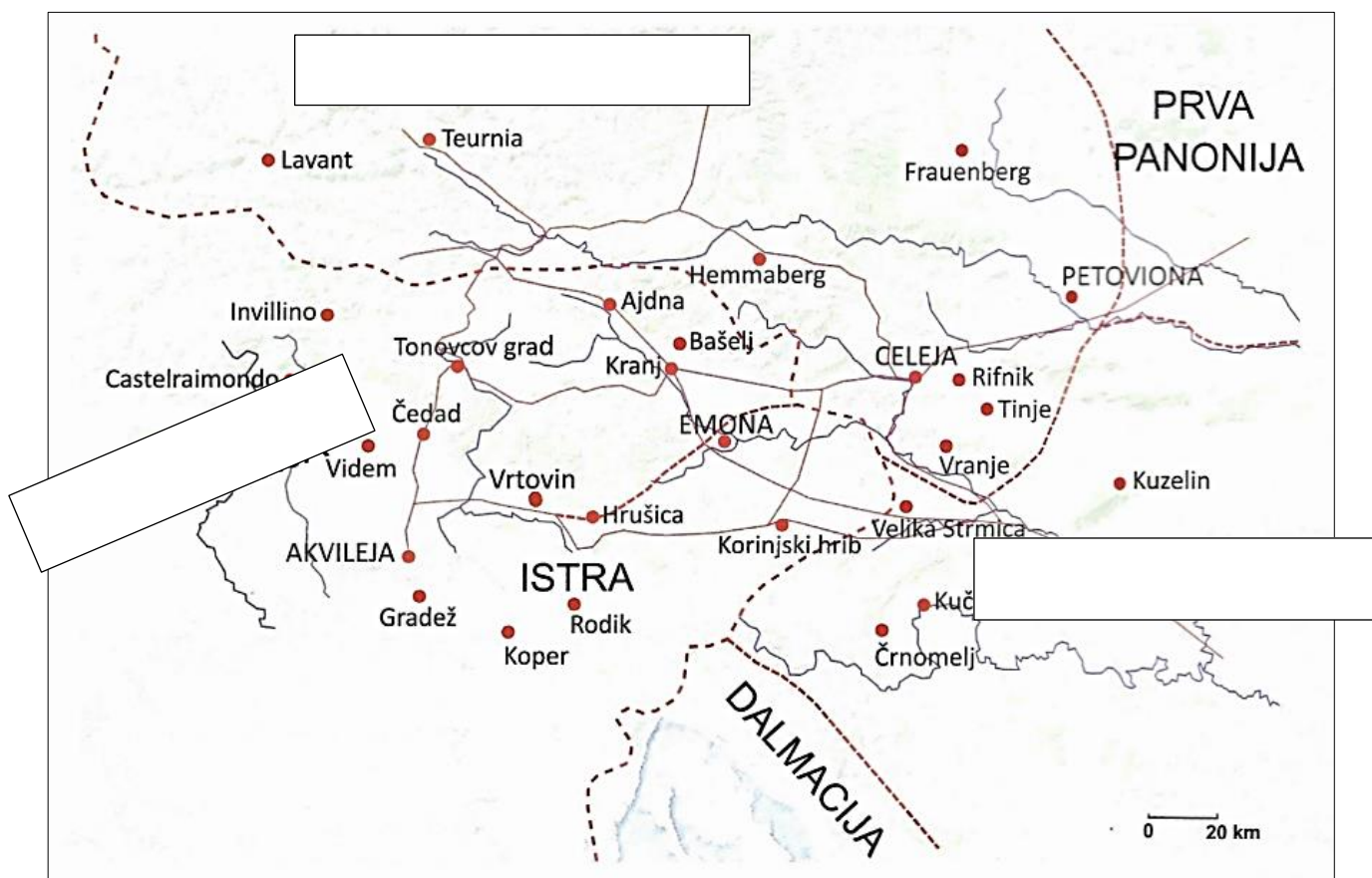
1. naloga (5 točk)

5	
---	--

Reši nalogi.

Slovenski prostor je geografsko zelo pester in je bil zato pogosto razdeljen med različne politične in upravne enote.

a) Zemljevid prikazuje slovensko ozemlje po upravnih reformah cesarja Dioklecijana konec 3. stoletja. V prazne prostorčke na zemljevidu napiši imena provinc, med katere je bilo razdeljeno slovensko ozemlje. (3 točke)

(Vir: Milavec, T. (2022). Med zatonom Rima in začetkom srednjega veka – pozna antika v Sloveniji. V: *Zgodovina v šoli*. Let. 30, št. 1, str. 46.)

b) V 3. stoletju se je rimski imperij spopadal s številnimi težavami, ki jih je poskušal rešiti cesar Dioklecijan. Poleg upravnih reform je cesar vpeljal reforme tudi na drugih področjih. Napiši še dve področji, na katerih je vpeljal reforme, da bi vzpostavil red. (2 točki)

Prva reforma: _____

Druga reforma: _____

2. naloga (3 točke)

3	
---	--

Oglej si sliko in reši naloge.

Slika prikazuje zakladno najdbo z Limberka, v kateri je bilo veliko orodja za obdelavo lesa, a tudi prav poseben predmet, povezan z vsakdanjo rabo, ki je bil hkrati povezan z eno od tegob, ki so jo omenjali v okolici Akvileje med vpadom Zahodnih Gotov v Italijo.

a) Na dani sliki obkroži v uvodnem besedilu omenjen predmet. (1 točka)

(Vir: Knific, T., Nabergoj, T. (2016). *Srednjeveške zgodbe s stičišča svetov*. Ljubljana: Narodni muzej Slovenije, str. 12.)

b) O kateri tegobi, povezani z barbari, so govorili v okolici Akvileje? (1 točka)

c) Za kaj so še uporabljali omenjeni predmet? (1 točka)

3. naloga (4 točke)

4	
---	--

Oglej si slike in reši naloge.

V času Teoderika (489–526), ki je vladal kot germanski kralj, je bilo obnovljeno tudi denarništvo.

(Vir: Knific, T., Nabergoj, T. (2016). *Srednjeveške zgodbe s stičišča svetov*. Ljubljana: Narodni muzej Slovenije, str. 38.)

a) Kako se je imenovalo germansko ljudstvo, ki mu je vladal Teoderik? (1 točka)

b) V katerem mestu je to kraljestvo imelo svoje središče? (1 točka)

c) Razloži, kako se v primeru kovanja zlatnikov in srebrnikov kaže želja Teoderika po združevanju germanske in rimske kulture. (2 točki)

3	
---	--

4. naloga (3 točke)

Preberi besedilo in reši naloge.

»Leta 370 so izza Črnega morja prišle skupine, ki jih imenujemo /.../. Vest o divjem ljudstvu, ki se bliskovito pojavi, napade in izgine, spretnem z loki, se je hitro razširila po imperiju in sejala strah. Medtem so /.../ premagali skupine, ki jih imenujemo Alani in Goti /.../ Nekatera ljudstva so ostala /.../ podrejena, druga pa so pred njimi zbežala na zahod in proti jugu.«

(Vir: Milavec, T. (2022). Med zatonom Rima in začetkom srednjega veka – pozna antika v Sloveniji. V: *Zgodovina v šoli*. Let. 30, št. 1, str. 47.)

a) Napiši ime ljudstva, ki je opisano v danem besedilu. (1 točka)

b) Katero obdobje se je začelo z opisanim dogodkom in je trajalo od 4. do 7. stoletja? (1 točka)

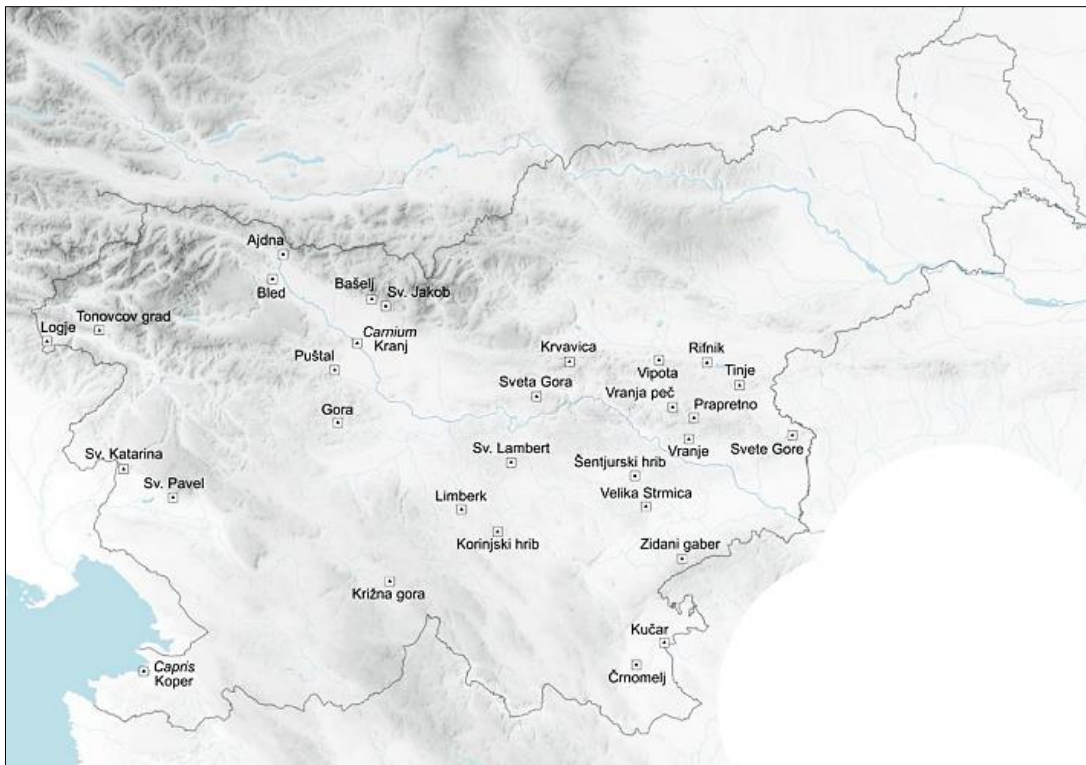
c) Kako se rimski imperij upravno razdelili v času med 4. in 7. stoletjem? (1 točka)

5. naloga (6 točk)

6	
---	--

Oglej si zemljevid in reši naloge.

V poznem 5. in 6. stoletju so prebivalci slovenskega ozemlja živeli v utrjenih višinskih naselbinah. Zemljevid prikazuje poznoantične utrjene višinske naselbine na ozemlju današnje Slovenije.

(Vir: Knific, T., Nabergoj, T. (2016). *Srednjeveške zgodbe s stičišča svetov*. Ljubljana: Narodni muzej Slovenije, str. 18.)

a) Razloži, zakaj so se ljudje od konca 5. stoletja dalje zatekali v utrjene višinske naselbine. (1 točka)

b) Kaj nakazuje, da so bile višinske naselbine samooskrbne? Napiši dve trditvi. (2 točki)

c) Na zemljevidu obkroži naselbine, ki so bile naravno zavarovane povsem drugače kot ostale naselbine. (3 točke)

6. naloga (4 točke)

4	
---	--

Oglej si sliko in reši naloge.

Na Ajdovskem gradcu nad Vranjem so razvaline višinske naselbine iz poznega 5. in 6. stoletja. Arheologi so raziskali velik del najdišča in ga uredili v arheološki park.

(Vir: Ajdovski gradec (zajem zaslona). Dostopno na spletni strani: https://www.youtube.com/watch?v=l2ZN8U_NGBc [11. 10. 2022].)

a) Razloži, kako so staroselski Romani reševali problem pomanjkanja gradbenega materiala pri gradnji hiš. (1 točka)

b) Opiši, kako so v poznoantičnih naselbinah, tudi v Ajdovskem gradcu, reševali problem preskrbe z vodo. (1 točka)

c) Na dani sliki je obkrožena enoprostorna hiša. Zakaj je bila ta hiša v celotni naselbini tako posebna? (1 točka)

č) Razloži, na podlagi česa lahko sklepamo, da je imela krščanska vera v tej višinski naselbini velik pomen. (1 točka)

7. naloga (5 točk)

5	
---	--

Reši naloge.

V času preseljevanja ljudstev so Germani prevzeli številne navade staroselskih Romanov. Predmeta na sliki predstavljata redkost med arheološkimi najdbami iz Kranja.

(Vir: Knific, T., Nabergoj, T. (2016). *Srednjeveške zgodbe s stičišča svetov*. Ljubljana: Narodni muzej Slovenije, str. 55.)

a) Poimenuj predmeta na sliki. (1 točka)

b) V čigavih grobovih so predvsem našli te predmete? (1 točka)

c) Najdbi na sliki so uporabljali v vsakdanjem življenju, imeli pa sta tudi simbolni pomen in čarovno moč. Pojasni trojno rabo teh predmetov. (3 točke)

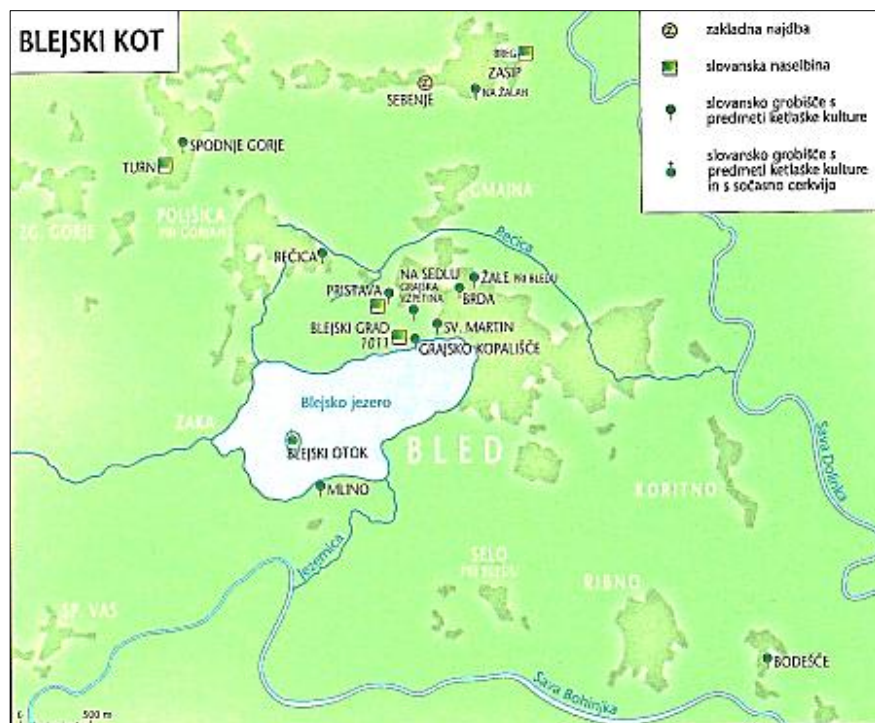
- Stvarna uporaba: _____
- Simbolni pomen: _____
- Čarovna moč: _____

8. naloga (3 točke)

3	
---	--

Oglej si sliko in reši naloge.

Blejski kot je arheološko najbolj raziskano območje v Sloveniji za zgodnesrednjeveško obdobje, ko so se tam naselili Slovani.

(Vir: Slovenski zgodovinski atlas (2011). Ljubljana: Nova revija, str. 48.)

a) Kje je bilo središče naselitve Slovanov v Blejskem kotu? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom. (1 točka)

A Na Blejskem otoku.

B Na grajski vzpetini.

C Ob Rečici.

b) Na dani sliki obkroži najpomembnejše in največje arheološko najdišče v Blejskem kotu. (1 točka)

c) Večina arheoloških najdb na tem najdišču je grobnih. Napiši eno dejstvo, na podlagi katerega arheologi v danem arheološkem najdišču razlikujejo staroselske grobove od slovanskih. (1 točka)

9. naloga (7 točk)

7	
---	--

Oglej si zemljevid in reši naloge.

Ozemlje jugovzhodne Srednje Evrope sta v 7. in 8. stoletju politično obvladovali dve velesili – frankovska država in kraljestvo Langobardov, na območju Vzhodnih Alp pa so že živeli Slovani.

(Vir: Slovenski zgodovinski atlas (2011). Ljubljana: Nova revija, str. 51.)

a) V zavezništvu s katerim ljudstvom so se Slovani doseljevali na območje Vzhodnih Alp? Napiši ime ljudstva. (1 točka)

b) Katero pokrajino današnje Slovenije so Slovani najprej poselili? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom. (1 točka)

A Istro.

B Koroško.

C Prekmurje.

c) Razloži, zakaj se je meja slovanske poselitve ustalila ob zgornjem toku Drave. (1 točka)

č) Napiši ime karantanskega kneza, ki je vladal, ko se je pričelo pokristjanjevanje Karantanije.
(1 točka)

d) V prazna prostorčka na zemljevidu napiši imeni tamkajšnjih cerkvenih središč in nariši mejo med njunima misijonskima območjema v Karantaniji. (3 točke)

5	
---	--

10. naloga (5 točk)

Reši nalogo.

Prebivalstvo slovenskega ozemlja je v poznem 5. in 6. stoletju živelo v utrjenih višinskih naselbinah. Prebivalci so si svoje življenje olajšali na različne načine, o tem pa pričajo številne arheološke najdbe, ki predstavljajo predmete, pripomočke in pojme iz vsakdanjega življenja.

Na črto pred poimenovanjem na levi strani napiši črko z ustrezno razlago.

___ Lemež	A Prostor, v katerem so birmali.
___ Fibula	B Nagrobni napis.
___ Žrmlje	C Rezilo za izdelavo zaobljenih lesenih predmetov.
___ Epitaf	Č Rezilo pri lesenem plugu.
___ Konsignatorij	D Okrasna zaponka.
	E Orodje za mletje žita.
	F Marmorna oltarna miza.

11. naloga (5 točk)

5	
---	--

Reši nalogo.

Dane trditve se nanašajo na današnje slovensko ozemlje v obdobju zgodnjega srednjega veka.

Če je trditev pravilna, obkroži DA; če ni, obkroži NE.

Konec 5. in v prvi polovici 6. stoletja je bilo današnje slovensko ozemlje del Vzhodnogotskega kraljestva.	DA	NE
--	----	----

Langobardi so se v drugi polovici 7. stoletja preko slovenskega ozemlja odpravili v Italijo.	DA	NE
--	----	----

Slovenska zahodna jezikovna in etnična meja se je izoblikovala do začetka 8. stoletja in ostala praktično nespremenjena do danes.	DA	NE
---	----	----

Za poznavanje zgodovine Karniole je pomemben vir informacij Langobard Pavel Diakon.	DA	NE
---	----	----

Protifrankovskemu uporu kneza Ljudevita Posavskega v prvi polovici 9. stol. se niso pridružili Karniolci.	DA	NE
---	----	----